

ТИЖНЕВИК «ВОЕННО-ПРОМЫШЛЕННЫЙ КУРЬЕР» ЯК ДЖЕРЕЛО МАНІПУЛЯТИВНО-ПРОПАГАНДИСТСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ЛАТЕНТНІЙ ФАЗІ ПІДГОТОВКИ РОСІЇ ДО АНЕКСІЇ КРИМУ (2004 – 2013 рр.)

Автор аналізує підготовку військово-політичними колами Росії кримської інвазії, для вчинення якої, інформаційна агресія мала першорядне значення. На підставі дослідження матеріалів російського видання «Военно-промышленный курьер» доведено, що протягом латентної фази підготовки до анексії воно стало джерелом маніпулятивно-пропагандистського впливу та інформаційно-психологічної обробки як населення Криму, так і власне російської аудиторії. Широкомасштабна антиукраїнська інформаційна агресія сьогодні й надалі посідає ключове місце на сторінках російських ЗМІ, зокрема згаданого тижневика.

Ключові слова: російсько-українська війна, гібридна війна, маніпулятивно-пропагандистський вплив, анексія, інформаційна безпека, «Военно-промышленный курьер».

Постановка проблеми. Наслідки розпаду СРСР і набуття Україною у 1991 р. незалежності від початку розглядалися політичними колами Росії як прикре історичне «непорозуміння», котре обов'язково потрібно виправити. Європейський вибір України, її зближення з ЄС і НАТО викликали надзвичайне роздратування у військових «яструбів» РФ. Як сприймаються у Росії країни колишнього СРСР, які завдання ставить перед собою кремлівська влада і чим це може обернутись для сучасної цивілізаційної системи світу, можна дізнатися, гортаючи сторінки щотижневої російської газети «Военно-промышленный курьер» (далі «ВПК»), на шпальтах якої представлена офіційна точка зору російської військово-політичної еліти [1]. Перший номер тижневика вийшов 19 серпня 2003 р. Те, що анексія Криму готувалась військово-політичними колами РФ майже від початку здобуття Україною незалежності підтверджують матеріали, котрі публікувалися в газеті протягом 2004 – 2013 рр.

Туранський Микола Олександрович, ад'юнкт науково-організаційного відділу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів.

Інформаційно-психологічна війна є війною за підкорення особистості і полягає у використанні інформації проти людської свідомості. Анексії Криму Російською Федерацією передували тривалі й масштабні заходи інформаційно-психологічного характеру, а занедбання питань інформаційної політики на державному рівні спричинило важкі наслідки для України. В контексті цих подій є сенс поглянути на Україну як на державу, що стала жертвою інформаційної війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні технології гібридної війни розглядалися у значній кількості наукових праць. Серед останніх видань - монографії І. Руценка «Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога», «Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики» – колективна праця науковців Інституту українознавства. З позицій національної безпеки та прогнозування розвитку подій розглядають гібридну війну дослідження «Донбас і Крим: ціна повернення» та «Світова гібридна війна: український фронт» за загальною редакцією В. Горбуліна, видані Національним інститутом стратегічних досліджень, та збірник документів і матеріалів «Національна безпека України: кримський вектор (1917 – 2014 рр.)» [2]. Особливості ведення інформаційно-психологічних операцій представлені й у матеріалах наукових конференцій «Російська окупація і деокупація України: історія, сучасні загрози та виклики сьогодення», «Інформаційний вимір гібридної війни: досвід України» [3].

Постановка завдання. Виходячи з актуальності проблеми маніпулятивно-пропагандистського впливу, необхідності його поглибленого дослідження, автор ставить за мету на прикладі матеріалів тижневика «ВПК» висвітлити основні меседжі Кремля в період прихованої фази підготовки до анексії Криму.

Під час кримської операції російські спецслужби продемонстрували світу можливості та потенціал «завоювання душ» в інформаційно-психологічній царині. За допомогою інформаційної зброї вдавалося трансформувати настрої

населення півострова, де застосування дезінформації, пропаганди ідей «слов'янської єдності» та маніпулювання свідомістю маргіналів перетворило інформаційну сферу на ключову арену протиборства.

Своєрідною прелюдією до розгортання широкомасштабної маніпулятивно-пропагандистської кампанії в геополітичній реваншистській стратегії В. Путіна стало специфічне висвітлення російськими ЗМІ історії Криму, етнонаціональних проблем півострова, правових підстав його відторгнення від України. Більше десяти років кримчан упевнювали у натовській експансії, бандерівській окупації, ісламістському загарбанні, лякали знищенням усього російського. Прикладом такого подання матеріалу може бути тижневик «ВПК». Редакція позиціонує його як одного з лідерів серед періодичних видань в галузі оборонно-промислової тематики, джерело достовірної інформації про тенденції розвитку воєнної організації Російської Федерації [1].

Подивимось, як висвітлював українські події «ВПК» у 2004 - 2013 рр. Про потужну інформаційно-психологічну операцію із завоювання кримської аудиторії свідчить кількість публікацій «ВПК», присвячених Україні і Кримському півострову, – майже у кожному номері тижневика з'являються інтерв'ю з військовими та політичними високопосадовцями, присвячені відносинам з Україною, заклики про необхідність допомоги російському населенню, у тому числі й шляхом приєднання Криму до РФ. Поширюється великий масив інформації, як напівправдивої, так і відверто недостовірної - про загрозу з боку євроатлантичних структур. Достатньо проаналізувати заголовки публікацій «ВПК», щоб побачити заангажованість і пропагандистські маніпуляції у висвітленні подій в Україні: «Напрямок головного удару»; «Україна: помилки історії»; «Київ розпочав «холодну війну»; «Росія може втратити останні важелі впливу на хід воєнних процесів у СНД»; «Київ проти Севастополя»; «Третя оборона Севастополя»; «Історія підтверджує: Севастополь – місто російське»; «Нове воз'єднання України з Росією»; «Нова битва за Севастополь» і т. д.

Приєднання Криму до УРСР розпочало новий етап історії півострова. У складі України Крим здобув право суб'єктності у політичному житті та широку автономію, особливий статус мав Севастополь. Проте зміна етнополітичної ситуації в Криму в контексті складного перехідного періоду, що супроводжував розбудову незалежної України, перетворилася на фактор перманентної політичної нестабільності. За допомогою російських ЗМІ поширювалися конфронтаційні настрої, які вміло підживлювалися та культивувалися і, зрештою, створили сприятливі умови для відторгнення Криму від України.

Від серпня 1991 р. уряд Російської Федерації намагався втримати Україну в колі своїх геополітичних інтересів. Територіальні претензії РФ до України були оформлені офіційними рішеннями вищих державних органів Росії: постановою ВР РФ «Про правову оцінку рішень вищих органів державної влади РРФСР щодо зміни статусу Криму, прийнятих у 1954 році» (21.05.1992 р.), згідно з нею постановою Президії ВР РРФСР від 5 лютого 1954 р. «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР до складу Української РСР» була визнана такою, що не має юридичної сили [4, с. 199]; постановою ВР РФ «Про статус міста Севастополя» (9.07.1993 р.) [4, с. 199] визначене російський федеральний статус міста.

Найважливішим меседжем Кремля у боротьбі за півострів був наступний: Україна ніколи не була суверенною державою, вона завжди існувала тільки як складова частина Росії. Такі уявлення стали основою бачення стратегічних цілей верхівкою Російської Федерації. Так, 2004 р. у статті «Україна: помилки історії» І. Чирнов проголошує: «Низка історичних помилок Москви призвела до появи на політичній карті світу штучного, різномірного державного утворення, що іменується Українською Республікою. 70-річна адміністративна єдність у складі СРСР мала б зцементувати цілковито чужі один одному регіони в єдине ціле. Теперішні Росія і Малоросія з Новоросією (центральна, східна, південна Україна і Крим) – це частини єдиного цілого. Мова може йти про відділення Малоросії, Новоросії і

Криму від України» [5]. Нав'язування думки, що «Україна ніколи не існувала до 1917 р., ... народження тут самостійної держави не є наслідком якогось безперервного історичного процесу. Становлення державності на Україні ніколи не відбулося би без більшовицької антиросійської політики і подальшого зневажання Кремлем національно-територіальними питаннями» [5] підтверджується принизливою назвою «Малоросія». Згодом у 2008 р., це прозвучить під час Бухарестського саміту НАТО, коли В. Путін заявив президенту США Дж. Бушу: «Україна - це взагалі не держава. Частина її територій, і значна, подарована нами... Якщо Україна піде в НАТО, то піде без Криму і Сходу».

Подібні публікації адресовані насамперед тій російськомовній аудиторії, котра цілковито або частково не ідентифікує себе як громадян України. Основною рисою психологічного впливу на населення України стало розповсюдження ідей «руського мира», «слов'янської єдності». Відповідно використання риторики щодо захисту російськомовного населення, ностальгія за радянським минулим знаходить підтримку серед частини кримського населення, особливо колишніх радянських військовослужбовців.

Не випадково Віталій Цигічко, академік Російської академії економічних наук, на сторінках «ВПК» наголошує на тому, що інформаційна зброя за наслідками широкомасштабного застосування може бути з повним обґрунтуванням віднесена до нового роду зброї масового ураження [6], а лікар-психіатр Є. Жовнерчук вважає, що «є багато способів, використовуючи ЗМІ, завести людей, створити атмосферу страху, загального психозу, масової паніки» [7]. Мабуть, найбільш показовою у цьому сенсі є стаття Костянтина Сивкова, першого віце-президента Академії геополітичних проблем «Шлях із жертви до мисливця», де він відзначає, що ведення інформаційної війни передбачає використання широкого спектра впливів, а дії в ідейно-релігійній, інформаційній, науковій і культурній та дипломатичній сферах можуть вестися безперервно [8].

Один з провідних ідеологів інформаційної боротьби Росії Ігор Панарін, доктор політичних наук та академік Академії

воєнних наук вважає, що реалізація проголошених російським керівництвом цілей вимагає одночасного створення потужних інформаційно-аналітичних та інформаційно-пропагандистських структур. «Примітно, що вітчизняне радіомовлення, за оцінками української сторони, створює загрозу «самостійності і незалежності», – пише він. Панарін пропонує, крім «Голоса Росии», задіяти телеканал Russia Today (створений 2006 р.), за допомогою яких доносити кремлівську точку зору, а за кордонами СНД Росії потрібно відродити потенціал механізму зовнішньополітичної пропаганди, передусім, роблячи висновки в плані фінансування інформаційних програм [9].

Наступна теза російських ідеологів: Захід і НАТО проти Росії, а українська влада – наш ворог. Розв'язуючи внутрішньополітичні та економічні проблеми, у 1990-і роки Москва була змушена підтримувати ілюзію добросусідських відносин з Україною. Поворотним моментом для В. Путіна стала Помаранчева революція 2004 р., яку він сприйняв як особисту поразку. Незважаючи на всі зусилля політтехнологів офіційної Москви, новим президентом України став лідер опозиції В. Ющенко. «Після обрання Ющенка президентом України доведеться остаточно залишити ілюзії про посилення російсько-української інтеграції у тих чи інших формах. Українські вибори 2004 р. остаточно переводять Росію у ранг регіональних держав (причому з багатьма невирішеними внутрішніми проблемами і зменшенням чисельності населення)» [10].

Події у найважливішій для інтересів Росії країні СНД розвиваються за несприятливим сценарієм. Кремлівські маніпулятори лякають росіян: результат українських виборів – це своєрідний детонатор розкручування відцентрових тенденцій на території колишнього СРСР. «Сьогодні ціна питання як ніколи велика: чи залишиться Україна дружною до Росії державою або ж у найближчому часі стане членом НАТО з усіма наслідками, що звідси витікають... У ситуації, що склалася, Москва повинна надати дієву політичну підтримку своїм союзникам на Україні, у тому числі – прийнявши узгоджену всіма главами держав-членів

СНД політичну заяву по ситуації на Україні, головна теза якої – визнання Віктора Януковича законно обраним президентом цієї країни», - закликає М.Тульєв у статті «Керований бунт» [11]. Він пише: "Якщо Москва не проголосить ідею нового добровільного збирання народів і земель навколо себе і не почне це збирання, то цивілізаційна катастрофа у межах Російського геополітичного простору не відверотня, а це стане «чорною дірою» вже для всього світу. Один з важливих чинників протидії катастрофі – нове воз'єднання Великої Росії та України" [12].

На сторінках «ВПК» послідовно відновлювалися штампів зовнішньої загрози радянської доби. Російська пропаганда ототожнює українців з фашистами, наголошуючи, що за акціями української опозиції стоїть Вашингтон. Плани розширення блоку НАТО переслідують лише одну мету – заповнити «вакуум» військової сили в Європі після розпаду Організації Варшавського договору, обмежити воєнно-політичну роль Російської Федерації у цьому регіоні, заблокувати військово-політичну інтеграцію у рамках СНД [13].

Тенденція до військового блокового протистояння яскраво проглядається у визначенні військових загроз Росії: по-перше, це - антиросійський курс країн Балтії, наявність економічних, етнічних, територіальних та інших протиріч; по-друге, дії США, країн НАТО і низки колишніх союзних республік (Молдова, Азербайджан, Грузія, Україна), спрямовані на підризування і стримування інтеграційних процесів у рамках СНД; по-третє, незначна дієздатність структур СНД у плані впливу на формування загальноєвропейської політики безпеки [13].

Обурення в політичних оглядачів тижневика викликає і небажання колишніх союзних республік активно підтримувати реваншистську політику В. Путіна. «У вирішенні питань спільного захисту Співдружності з кожним роком у СНД виникають проблеми», – скаржиться О. Орлов у статті «В пошуках моделі безпеки» [14]. Підтримкою цим словам є виступ генерала армії Ю. Балувєвського, начальника Генерального штабу ЗС РФ (2004 - 2008) і заступника

секретаря Ради безпеки (2008 - 2012): «Росія стоїть сьогодні перед невідкладністю пошуку адекватних відповідей на головні виклики часу, пов'язані із захистом суверенітету країни, її обороно- і конкурентоздатністю, забезпеченням стратегічних позицій у світі» [15]. Для російської аудиторії вигадується жахливий сценарій того, що відбудеться з Росією: «Україна, мабуть, сама у воєнних діях участі проти Росії і Білорусії брати не буде, але надасть свою територію для розміщення військ та ударної сили авіації Альянсу. Після ліквідації російського «ядерного жала» подальше ведення Альянсом воєнних дій не викликатиме якихось труднощів. Протягом декількох днів впаде друга столиця Росії і найбільший центр оборонно-промислового комплексу – Санкт-Петербург. Потім відбудуться стрімкі рейди до столиці держави – Москви» [16].

У дискредитації керівництва України і тодішньої кримської влади в пропагандистських матеріалах російських ЗМІ чи не найбільше місце займають сентенції про долю Чорноморського флоту і можливу втрату Севастополя. Населенню Криму нав'язується переконання, що однією з найбільших перепон на шляху вступу України до НАТО залишається російський Чорноморський флот. «Тут Росія, безперечно, залежить від України, оскільки основна частина ЧФ знаходиться в Криму, – скаржитися політичний оглядач О. Матвеев. – Але у неї є важелі та можливості (енергетичні, фінансові, дипломатичні, культурні, етносоціальні і т.п.) ефективно вирішувати проблеми з урахуванням своїх інтересів» [17]. Вже відкинувши будь-яке блюзнірство, автор статті наводить наступні цифри: за останні 10 років у Севастополі побудовано понад 120 тис. кв.м житла для військовослужбовців ЧФ, дитячий садок, загальноосвітня школа МО РФ і здані 3 черги Чорноморського філіалу МГУ ім. Ломоносова [17]. З бюджету РФ виділено 235 млн карбованців на фінансування програм соціального розвитку Севастополя та інших міст, до бюджету Севастополя надійшло більше 3 млн доларів [18]. Отже, російський уряд вкладає чималі кошти у розвиток Севастополя, зовсім не

збираючись залишити українські території. Радник посольства РФ у Києві В. Лоскутов зауважує: «Всі питання дипломатичним шляхом мають бути вирішені на користь Росії. Чорноморський флот Росії необхідний. Без нього Росія – це ніщо. Севастополь повинен залишатися головною базою ЧФ на всі часи» [19].

Наступним меседжем російських маніпуляторів став «Крим під прицілом ісламських радикалів». Починаючи з 2005 р., «ВПК» перманентно друкує матеріали, в яких лякає російськомовне населення півострова «у зв'язку з наростанням в автономії соціально-економічної та міжетнічної напруги, яка провокується активністю татарського націонал-радикалізму»: «Функціонери меджлісу націлені на те, щоб витіснити з Криму не тільки росіян, але й українців та інших «невірних», створити тут незалежну ісламську державу» [20].

Згодом, у 2011 р., лідер кримських татар М. Джемилев застерігав українське керівництво, що у ФСБ є проект дестабілізації ситуації в Криму, а саме – комплексна інформаційна програма, на фінансування якої виділено окремий цільовий бюджет, формується Координаційний штаб, до складу якого увійдуть політичні експерти, консультанти, політтехнологи з Росії, кримські політики, журналісти. Цю реальну загрозу національній безпеці на той час київська влада проігнорувала.

Висновки. Отже, ще до анексії діяльність органів ІПСО РФ була підпорядкована завданням роботи на Крим та Україну загалом з розгортанням масштабного інформаційного супроводу. Це яскраво бачимо в матеріалах «ВПК», який з 2003 по 2013 рік, тобто протягом прихованої фази підготовки до анексії вкорінював у суспільну свідомість спеціально створені міфи. Маніпулювання стереотипами «братського народу», «слов'янської єдності», переконування в «історичній помилці» приєднання півострова до України, залякування загрозою з боку кримськотатарської спільноти для російськомовних жителів Криму (психологічний вплив був спрямований на буденну свідомість громадян) відіграло чималу роль у підготовці до «кримського сценарію». На півострові будувалася потужна ідеологічна платформа, яка стала інформаційним плацдармом для інвазії.

Для російського читача головна увага зверталась на необхідність протидіяти деструктивній політиці Заходу, створення стратегічно вигідної позиції Росії, наголошенні на величчї ідеї «русского мира», формуванні образу «ворога». Для зарубіжної аудиторії підкреслювалась нездатність влади України вирішувати економічні й соціальні питання, її недемократичність.

Цю інформаційно-пропагандистську діяльність «ВПК» можна умовно поділити на декілька етапів, в кожному з яких був основний меседж: 2004 – 2006 рр. – демонізація української влади, експансія НАТО; 2006 – 2010 рр. – мобілізація свідомості кримчан на користь імперського мислення, Севастополь – це Росія, українська влада – неонацисти і «бандерівці», агресивні і недружні до будь-яких російських пропозицій; ісламська загроза в особі кримсько-татарських репатріантів тощо; 2010 – перша половина 2013 р. – ідеї «русского миру», курс на об'єднання з Росією.

1. *Фаличев О.* Отстаивая интересы государства / О.Фаличев // Военно-промышленный курьер. – 2013. – 28 августа. – № 33 (501). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/17218>.

2. *Рущенко І.* Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога: монографія / І.П. Рущенко. – Х.: ФОП Павленко О.Г., 2015. – 268 с.; Національна безпека України: кримський вектор. Збірник документів і матеріалів (1917–2014) / Упор. Л. Рябошапка, І. Вдовичин, В. Гринчак та ін. – Львів: Ліга-прес, 2014. – Ч. 1. – 901 с.; Донбас і Крим: ціна повернення / За заг. ред. В. Горбуліна. – К.: НІСД, 2015. – 474 с.; Світова гібридна війна: український фронт / За заг. ред. В. Горбуліна. – К.: НІСД, 2017. – 410 с.

3. Російська окупація і деокупація України: історія, сучасні загрози та виклики сьогодення: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 2016. – К.: «МП Леся», 2016. – 352 с.; Інформаційний вимір гібридної війни: досвід України: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 2017. – К.: НУОУ, 2017. – 132 с.

4. Агресія Росії проти України: історичні передумови та сучасні виклики: монографія / П.П. Гай-Нижник та ін. – К.: «МП Леся», 2016. – 586 с.

5. *Чирнов І.* Украина: ошибки истории / И. Чирнов // Военно-промышленный курьер. – 2004. – 1 декабря. – № 46 (63) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/1385>.

6. *Цыгичко В.* Оружие сродни ядерному / В.Цыгичко // Военно-промышленный курьер. - 2004. - 3 ноября. - № 42 (59) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/200>.

7. *Жовнерчук Е.* Природа предупреждает: митинги опасны для здоровья / Е. Жовнерчук // Военно-промышленный курьер. - 2012. - 20 июня. - № 24 (444) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/8967>.

8. *Сивков К.* Путь из жертвы в охотника / К. Сивков // Военно-промышленный курьер. - 2013. - 8 января. - № 1 (469) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vpk-news.ru/print/articles/13871>.

9. *Панарин И.* Инструмент внешней политики / И. Панарин // Военно-промышленный курьер. - 2008. - 13 августа. - № 32 (248) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/5209>.

10. *Ходаренок М.* Военная программа Виктора Ющенко / М. Ходаренок // Военно-промышленный курьер. – 2005. – 19 января. - № 2 (69) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/1315>.

11. *Тулъев М.* Управляемый бунт / М. Тулъев // Военно-промышленный курьер. – 2004. – 1 декабря. - № 46 (63) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/1382>.

12. *Кремлев С.* Новое воссоединение Украины с Россией / С. Кремлев // Военно-промышленный курьер. - 2008. - 5 марта. - № 9 (225) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/3622>.

13. *Елкин Е.* Угрозы и вызовы безопасности России / Е. Елкин // Военно-промышленный курьер. - 2004. - 18 февраля. - № 62 (23) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/621>.

14. *Орлов А.* В поисках модели безопасности / А. Орлов // Военно-промышленный курьер. - 2005. - 19 января. - № 2 (69) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/1317>.

15. *Основной вектор развития России* // Военно-промышленный курьер. – 2013. – 13 ноября. - № 44 (512) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/18143>.

16. *Ходаренок М.* Направление главного удара / М. Ходаренок // Военно-промышленный курьер. - 2004. – 14 апреля. - № 14 (31) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/38>.

17. *Матвеев А.* Севастопольский «вальс» / А. Матвеев // Военно-промышленный курьер. - 2005. – 30 марта. - № 11 (78) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/894>.

18. *Корбут А.* Киев против Севастополя / А. Корбут // Военно-промышленный курьер. - 2005. – 28 декабря. - № 49 (116) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/2883>.

19. *Лоскутов В.* Маячный сбор для националистов / В. Лоскутов // Военно-промышленный курьер. 2006. - 20 сентября. - № 36 (152) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/4360>.

20. *Черепяхин В.* По косовскому сценарию / В. Черепяхин // Военно-промышленный курьер. - 2006. – 22 марта. - №11 (127) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.vpk-news.ru/print/articles/19670>.

Надійшла 20.06.2017 р.

Рецензент: *А.І. Харук*, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри гуманітарних наук, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів.

TURANSKYI N.

WEEKLY NEWSPAPER «MILITARY-INDUSTRIAL COURIER» AS A SOURCE OF MANIPULATIVE-PROPAGANDA INFORMATION IN THE LATENT PHASE OF PREPARATION FOR THE ANNEXATION OF CRIMEA (2004 - first half of 2013)

History of the annexation of the Crimean peninsula by Russia in 2014. Requires in-depth study of war XXI century. - a hybrid war with all its components, among which information-psychological operations take the key place. The article shows how the Russian military-political circles were preparing the Crimean invasion, for the implementation of which the information-psychological treatment of the population was of prime importance. Based on a study material of the Russian weekly newspaper «Military Industrial Courier», the main directions, according to which psychological pressure campaign was formed, were identified.

Keywords: Ideological stereotypes, hybrid warfare, manipulative-propaganda influence, annexation, information security.